

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 26. april 2022
Kontor: Straffuldbyrdeskontoret
Sagsbeh: Julie Mørkholt Schlie-
mann
Sagsnr.: 2022-0030-7416
Dok.: 2388725

Besvarelse af spørgsmål nr. 736 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 736 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 29. marts 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Natasja Walbom

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 736 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i forlængelse af svar på spm. nr. S 320 (samling 2021-22), og i relation til at ministeren den 11. februar 2022 varslede en ny bandepakke, redegøre for, om regeringen med støtte fra Dansk Folkeparti vil skærpe reglerne sådan, at domfældte, der ifalder livstidsstraf efter bandeparagraffen, tidligst kan ansøge om prøveløsladelse fra lukket fængsel efter afsoning i 24 år, 11 måneder og 28 dage, jf. Danmarks internationale forpligtelser?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Straffelovens § 81 a blev indført på baggrund af bandepakke I ved lov nr. 501 af 12. juni 2009 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven, lov om politiets virksomhed, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forvaltningsloven (Styrket indsats mod bandekriminalitet m.v.) og trådte i kraft den 15. juni 2009. Bestemmelsen er sidenhen udvidet i 2014 og 2017 på baggrund af henholdsvis Bandepakke II og Bandepakke III. Det følger af bestemmelsens stk. 1, at straffen for en række lovovertrædelser (bl.a. vold, fareforvoldelse, tvang, trusler, våbenbesiddelse under særligt skærpende omstændigheder og røveri) kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180 (alvorlig brandstiftelse).

2. Livstidsdømte har tidligst mulighed for at blive prøveløsladt efter 12 år, jf. straffelovens § 41, stk. 1. Afgørelse om, hvorvidt indsatte, der udstår straf af fængsel på livstid, skal løslades på prøve efter straffelovens § 41, stk. 1, træffes af Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. løsladelsesbekendtgørelsens § 28, stk. 1. Hvis den livstidsdømte får afslag på prøveløsladelse, skal spørgsmålet om prøveløsladelse vurderes på ny, hvis det på et senere tidspunkt må antages, at betingelserne for prøveløsladelse er til stede, dog således at der skal tages stilling til

spørgsmålet om prøveløsladelse senest 1 år efter prøveløsladelse sidst er nægtet, jf. løsladelsesbekendtgørelsens §§ 3 og 4.

Når den livstidsdømte har afsonet 14 år af sin straf, har vedkommende mulighed for at indbringe Direktoratet for Kriminalforsorgens afslag på prøveløsladelse for retten, jf. straffuldbyrdelseslovens § 112, nr. 6, 2. led. Såfremt den livstidsdømte fortsat nægtes prøveløsladelse, har vedkommende mulighed for på ny at indbringe spørgsmålet for retten, når der er forløbet 1 år fra kendelsens afsigelse jf. straffuldbyrdelsesloven § 122, stk. 1, 2. pkt. I øvrigt er det en forudsætning, at direktoratet har truffet en ny afgørelse om afslag på prøveløsladelse.

Det bemærkes, at Direktoratet for Kriminalforsorgens beregninger af den gennemsnitlige afsoningstid for livstidsdømte i perioden 1985-2018 viser, at de livstidsdømte i gennemsnit havde udstået ca. 17 år af livstidsstraffen, da de blev løsladt. For øjeblikket er der dog også livstidsdømte, der har afsonet betydeligt længere – op til ca. 35 år – uden prøveløsladelse.

3. Prøveløsladelse af en livstidsdømt forudsætter, at den dømtes forhold ikke gør løsladelse utilrådelig, at der er sikret den pågældende passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at den pågældende erklærer at ville overholde de vilkår for løsladelsen, som fastsættes, jf. straffelovens § 41, stk. 2.

I vurderingen af om løsladelsen vil være utilrådelig skal blandt andet indgå oplysninger om risikoen for recidiv til ny kriminalitet og oplysninger om den dømtes farlighed. Desuden skal oplysninger om det hidtidige afsoningsforløb, herunder om den indsatte har været i stand til at administrere de lempelser i afsoningsforløbet, som den pågældende har fået, herunder udgang, ophold i åbent fængsel, frigang m.v., indgå i vurderingen.

Til brug for utilrådelighedsvurderingen indhentes der også en udtalelse fra Retslægerådet og anklagemyndigheden. Derudover indhentes der – inden, at der træffes afgørelse om prøveløsladelse – en udtalelse fra den politidirektør, der har behandlet straffesagen om, hvorvidt den dømte har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet. Det sker dog alene, hvis politidirektøren i forbindelse med underretningen af kriminalforsorgen om, at den dømte skal udstå fængselsstraf m.v., har oplyst, at den

pågældende har tilknytning til en rocker-eller bandegruppering mv., eller hvis det på anden vis er oplyst, at den pågældende har en sådan tilknytning. Dette fremgår af løsladelsesbekendtgørelsens § 8.

Det følger desuden af løsladelsesvejledningens punkt 13, 1. led, at det ved vurderingen af, om prøveløsladelse bør finde sted, med betydelig vægt taler imod prøveløsladelse, hvis politidirektøren i forbindelse med ovennævnte høring har oplyst, at en indsat, der ikke er udvist ved dom, har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet (den skærpede utilrådelighedsvurdering).

Udover ovenstående, gælder det for livstidsdømte, der er dømt efter straffelovens § 81 a, og som ikke er udvist ved dom, at prøveløsladelse forudsætter, at den pågældende har deltaget i et program fastsat af kriminalforsorgen med henblik på at forebygge ny ligesartet kriminalitet, jf. straffelovens § 41, stk. 4, 1. pkt., samt løsladelsesvejledningens punkt 14. Der vil navnlig være tale om et exit-forløb med henblik på at få den indsatte til at forlade en rocker- eller bandegruppering mv. Bestemmelsen i straffelovens § 41, stk. 4, blev indført på baggrund af bandepakke III ved lov nr. 672 af 8. juni 2017 og trådte i kraft den 1. juli 2017.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at den ovennævnte skærpede utilrådelighedsvurdering efter løsladelsesvejledningens punkt 13, 1. led, ikke gælder, hvis den pågældende forud for løsladelsen har deltaget i et af kriminalforsorgen fastsat program med henblik på at forebygge ny ligesartet kriminalitet (navnlig exit-forløb), jf. løsladelsesvejledningens punkt 13, 2. led.

4. Eftersom straffelovens § 81 a trådte i kraft den 15. juni 2009, og eftersom livstidsdømte tidligst har mulighed for at blive prøveløsladt efter 12 år, kan Direktoratet for Kriminalforsorgen tidligst have truffet afgørelse i en prøveløsladelsessag vedrørende en livstidsdømt, der er dømt efter straffelovens § 81 a, den 15. juni 2021. Det kan i den forbindelse oplyses, at direktoratet i perioden fra den 15. juni 2021 til den 5. april 2022 ikke har afgjort nogen sager vedrørende prøveløsladelse af en livstidsdømt, der er dømt efter straffelovens § 81 a.

Der foreligger således ikke praksis på området vedrørende prøveløsladelse af livstidsdømte, der er dømt efter straffelovens § 81 a.”

Som jeg har nævnt tidligere, skal der ikke herske nogen tvivl om, at det er min generelle holdning, at de værste kriminelle i samfundet også fortjener den hårdeste straf. Jeg mener dog, at der med de gældende regler er fundet en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til retsfølelsen og på den anden side de indsattes mulighed for senere at blive lukket ud i samfundet igen.

Jeg noterer mig endvidere, at kriminalforsorgen i efteråret 2021 på baggrund af en konkret sag om prøveløsladelse af et medlem af Bandidos MC igangsatte en implementering af en ny procedure for indhentelse af oplysninger, som skal sikre en bedre kontrol med de prøveløsladte rocker-og bandemedlemmer. Der henvises i den forbindelse til REU Alm. del - Bilag 56.

Senest har regeringen sammen Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti med Aftale om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025 taget en række initiativer for at sætte ind over for de hårdeste indsatte, herunder indsatte med tilknytning til bandemiljøet.